

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

I. Disputatur de Auctore libri Esther. Varias opiniones proponuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

stituta occurrat in Ebraeorum libris memoria, tempore potuit abrogari, ut saepe fit. Graecanica vero locutiones, *λέων μέγας*, & *ὄσι πόντων* adventitia sunt, & ab Interpretibus prodierunt, qui tum optime interpretandi munere functi sunt, cum nativum quid & *αυτοφυές* ac vernaculum, non peregrinum sapit ipsorum oratio. Exempla majoris licentiae occurrunt apud Interpretes Scripturae. In librum Jobi Interpretes Septuaginta & Vulgatus, Pleiadis, Hyadum, Orionis, Arcturi, & Amaltheae nomina intruferunt. Capite vicesimo sexto Proverbiorum Ebraicum *מַרְנַח*, quod *acervum lapidum* sonat juxta Aben Ezra, reddit Hieronymus, *acervum Mercurii*. Alexandriae nomen praefert Vulgata Jeremiae, Ezechielis, & Nahumi editio, pro Ebraico *נַח*, cum longo post hos Prophetas tempore Alexandria condita sit. Quis sanus inde colligat hos Auctores Ebraeos Graecorum scripta legisse? Vides ergo quam levibus argumentis sua Libro huic derogetur veritas & antiquitas; atque eo levioribus, quo facilis exoticis & sacris historicis conciliari potest. Merito itaque opinionem eam, quae Judithae historiam confert in Assamonaeorum aetatem, refellit, ut dixi, R. Azarias, hoc praecipue argumento, quod Chaldaico sermone conscripta sit.

VII. Qui post solutam Captivitatem, Judithae casus incidisse volunt, eo potissimum id approbare student, quod legitur capite quinto Graecae interpretationis: *ὁ ναός τῆς θεοῦ αὐτῶν ἐστῆνεν εἰς ἔδαφος*, quo Templi excidium significari volunt. Notassent vero aliud esse, *ἡγίασεν εἰς ἔδαφος*, aliud *κατελέσθη εἰς ἔδαφος*, aut *καταβλήθη εἰς ἔδαφος*, ut recte observatum est à Serario: hoc enim sonat, *in solum disturbari & dirigi, solum aquari*: illud vero est, *conculcari & pedibus proteri, ut solum proteri solet*. Itaque cum Manasses captus est ab Assyriis, verisimile est impiam gentem referatis Templi foribus in id penetrasse, atque ultro citroque nulla habita loci reverentia cursitasse, & profanis pedibus loca sancta haud secus quam publicum solum proculcasse. Ita intellexit Syrus Interpres qui Graeca expressit.

VIII. Recudi quoque potest adversus Libri hujus antiquitatem argumentum illud, quo librum Tobiae supra vidimus oppugnatum; locum videlicet in Canone fuisse habiturum, si Synagoga magna & Ebraeorum temporibus superior fuisset. At eadem utemur responsione quam supra adhibuimus, quo tempore compositus est Canon, res Judaicas in tantis fuisse positas angustiis, nondum cincta moenibus Urbe, urgentibus undique adversariis, ut nondum popularium suorum scriptiones omnes, quae in eum recipi mererentur, Efdrae compilare potuerit, ac proinde quae semel seclusae fuissent à Canone, in eum non fuisse ab Ebraeis deinceps admittas, postquam clausus ac circumscriptus est.

IX. Nihili vero facimus argumentum, quod adversus libri Judith, ac libri etiam Tobiae dignitatem & auctoritatem ex Josephi silentio ducitur: nam & Jobi historiam & Bethlehemitarum infantum caedem, aliaque praetermisit, & exiguum esse infitialis argumenti vim scitum est. Deinde vix alia retulisse Josephum videmus, quam quae habebantur in libris Canonicis. Nam quamvis paucula quaedam de suo alicubi asperserit, fecit id tamen praeter institutum: profitetur quippe in Prooemio Archaeologiae se eam ex literis Ebraicis translaturum. Clarius etiam in libro decimo: *καὶ ὅδ' ἐνθάδε ἐν ἀρχῇ τῆς ἰσραήλ ποιεῖ τὸς ἐπιζητούντας τὴν ἀλήθειαν, ἢ μεμνημένους ἡσθαλιστάμω, μὴ ὡς μεταφράζων τὰς ἑβραίων βίβλους εἶπον εἰς τὴν ἑλληνίδα γλώσσαν, καὶ ταῦτα δηλώσῃ, μή τι προσενθῆς τὴν τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν ἰδίον, μή τι ἀφαιρῆν ὑπερβύβλος*. Initio enim historia hujus respondi iis qui in rebus à me declaratis desiderabunt quippiam, vel expostulabunt, me Ebraeorum solum Libros Graece redditurum professus, promittens futurum ut in rebus exponendis nihil addam de meo vel detrahā. Ebraeorum libros dicit, qui in Canone habebantur; in quem recepti non fuerant libri Tobiae & Judith, qui cateroquin nec Ebraice scripti erant.

⋯⋯⋯

DE LIBRO ESTHER.

I. Disputatur de Auctore libri Esther. Variæ opiniones proponuntur. II. Opus esse videtur Synagoga magna. III. Probatum ejus γνησιότης & antiquitas; deque Graeca illius interpretatione disputatur. IV. Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum, in quo disputatur de sex postremis libri Esther capitibus. V. Secundum argumentum.

I. **Q**UOD ad librum Esther attinet, etsi habitus est in Ebraeorum Canone, nihil tamen minus dubius est ipsius Auctor ac superiorum. Efdrae ad-
Disputatur de Auctore
Y iij

libri Esther.
*Varia opinio-
nes proponun-
tur.*
Epiph. de pond.
& mens. cap. 4.
August. De Ci-
vit. Dei libr. 11.
cap. 36.
Isidor. Orig.
libr. 6. cap. 2.
Euseb. Chron.
libr. 2.

Clem. Alex.
Strom. 1.
Esther. 9. 20.
23. 26. & 11. 4.

*Opus esse vi-
detur Syna-
goga magna:*

Joseph. libr. 1.
contr. Apion.

1. Mach. 15. 37.
Cod. Theod.
L. Judaeos. Tit.
De Judaeis.

scribunt Epiphanius, Augustinus, & Isidorus. Eusebius Esdra recentiorem putat. Pseudo-Philo, sive Jedideus, quem representavit R. Azarias in Lumine oculorum, Joachimum summum Ebraeorum Pontificem, Josuæ filium, ejus qui Josedecum patrem habuit, id operis Mardochei rogatu suscepisse arbitratur. Theologo-Politicus Scriptor hunc Librum censet ab eodem Auctore profectum, qui Esdrae, Nchemiae, & Danielis libros elaboravit, idque post reparatum à Juda Machabæo Templi cultum, excerptumque fuisse ex altero libro, qui Estheræ nomine inscribatur, & cujus mentio extat ad calcem noni capitis libri hujus de quo agimus, quemque jam olim intercidisse ait: quippe secundi Templi perinde ut primi temporibus viros fuisse, quibus curæ erat res gentis suæ literis prodere. Quæ ut temere, & nulla ratione conficta, jure à nobis exploduntur. Magnum vero recentiorum Interpretum, & aliquot etiam Ebraeorum agmen pro Mardocheo pugnat; Aben Ezra in his, & Abrahamus Hispanus, qui Sipientis cognomen reportavit. Quibus omnibus præit Clemens Alexandrinus. Nititur ea sententia his verbis libri Esther: *scripsit itaque Mardocheus omnia hæc, & literis comprehensa misit ad Judæos.* Et mox: *Susciperuntque Judæi in solennem ritum cuncta quæ eo tempore facere ceperant, & quæ Mardocheus literis faciendâ mandaverat.* Tum deinde: *Et cuncta quæ gesta sunt, epistola, id est Libri hujus volumine continentur.* Item hoc altero: *Sed & Mardocheus rei memoriam literis tradidit.* Serarius vero Mardocheum & Esther operas suas simul ad libelli hujus scriptionem contulisse colligit ex his Septuaginta Interpretum verbis, quæ extant nono capite: *καὶ ἔγραψεν ἰσθὴρ ἢ βασίλισσα, θυγατὴρ ἀμινάδᾶβ, καὶ μάρδοχαίου ὁ ἰουδαῖος, ἃ ἐποίησαν. Et scripserunt Esther regina, Aminadabi filia, & Mardocheus Judæus, quæ fecerunt.* Quibus & hæc quoque potuit addere, quæ caput idem claudunt in Vulgata editione, & quibus narrantur Judæi, quæ ad se scripserant Esther & Mardocheus, observanda suscepisse, & omnia quæ Libri hujus, qui vocatur Esther, historia continentur: quasi id sibi velit, Librum hunc, de nomine Estheræ dictum, illud ipsum esse quod ad Judæos à Mardocheo & Estheræ scriptum est.

II. Mihi vero Thalmudistarum imprimis probatur sententia, qui Babæ Batræ primo capite factum hunc esse decernunt Synagogæ magnæ. Idem censuerunt & Magistri complures alii ex eodem grege. Hac sententia superiores omnes fere continentur sententiæ, tum eorum qui Esdræ, tum eorum qui Mardocheum auctorem agnoscunt, tum & eorum qui Joachimum, quippe qui Synagogæ interesse potuit, ut pote Josuæ Pontificis filius. His quidem temporibus recentiorem neutiquam esse Librum censet, quem constat fuisse in Ebraeorum Canone. Atqui hunc Canonem Artaxerxe Longimano & Esdra posteriorem non esse diserte docet Josephus. Mardocheum, vel Esther, vel utrumque, scripsisse opus hoc quod extat minime sane probant testimonia illa superius adducta. Nam quomodo in ipso hoc Libro narrare potuisset Mardocheus se Librum scripsisse, ad Judæos misisse, hunc ipsos suscepisse, & quæcumque eo mandabantur peregisse? Librum scriptum ante esse oportuit, quam mitteretur ad Judæos, ab iis susciperetur, & tradita in eo præcepta observarentur, multo etiam magis ante quam missio illa, ac susceptio, atque observatio scriberentur, Atqui scripta ea sunt in Libro hoc quem habemus. Ex quo plane efficitur Librum, seu Epistolam Mardochei ante scriptam esse, quam hic quem usurpamus Liber scriberetur. Cum autem ad Judæos missa esset Epistola hæc, tantæ rei gestæ historiam, tam insignem divini favoris testificationem, quodque caput est, festi diei solenni & anniversario ritu celebrandi sanctionem continens, dubitare profecto minime licet, quin accuratam rei narrationem in literas retulerint, vel ob id maxime ut festi Phurim diei origo posteris innotesceret. Hanc enim præcipuam ac primariam perscribendi Libri causam fuisse opinor. Ac si quis attendat ad nonum caput, ac initium decimi quod opus claudat, id profecto Scriptori unice propositum comperiet, solennium illorum causam, ceremonias, & sanctionem explicare. Hoc autem Synagogæ magnæ munus fuit. Ad hæc suadet ratio magnam Epistolæ Mardochei, vel alterius quæ à Mardocheo & Esther scripta est partem, ac fortasse totam, Synagogæ magnæ proceres, pro sua adversum illos reverentia, in librum quem lucubrabant inseruisse, aliquibus duntaxat ad historiam concinnationem adjectis. Mirari ergo subit unde tanta Anabaptistas ac Lutheranos nonnullos vafania inceserit, ut commentitiam historiam hanc ac fictitiam esse arbitrarentur. Nam cum solennia Phurim observasse tamdiu Judæos pateat ex Machabaico secundo & Codice Theodosiano, eaque dicta sint dies Phurim five Sortium, & Amanea, & Mardochaica; quis homo non plane ceritus aut vancors opinari possit ex figmento, aut ut Lutheranis quidam loquuntur, ex Tragicomædia, religionem festi hujus diei & anniversariam celebritatem profluxisse? Dixi dies Phurim fuisse appellatos: Septuaginta habent *φουεζῖ*, perperam pro *φουεζῖ*, hoc est *פּוּרִים*,